

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

BAKALAVRIAT SƏVİYYƏSİNİN (ƏSAS (BAZA) ALİ TİBB TƏHSİLİNİN) İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 050120 - Texnologiya müəllimliyi

BAKALAVRIAT SƏVIYYƏSİNİN 050120 - Texnologiya müəllimliyi İXTİSASI ÜZRƏ TƏHSİL PROQRAMI

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Bakalavriat səviyyəsinin “050120 - Texnologiya müəllimliyi” ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də “Ali təhsilin bakalavriat (əsas (baza) ali tibb təhsili) səviyyəsi üzrə ixtisasların (proqramların) Təsnifatı”na uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
  - İxtisas üzrə məzunun kompetensiyalarını, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə təlim və öyrənmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcrübəkeçmə, işəüzəlmə və təhsilini artırma imkanlarını müəyyənləşdirmək;
  - Tələbələrə və işəgötürənlərə məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri bəzədə məlumatlandırmaq;
  - Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu prosesə cəlb olunan ekspertləri məlumatlandırmaq.
- 1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və “050120 - Texnologiya müəllimliyi” ixtisası üzrə bakalavr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Tələbənin 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50%-dən çox olmamalıdır. İxtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirilə bilər.

2. Məzunun kompetensiyaları

- 2.1. *Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi kompetensiyalara yiyələnmişdir:*
  - İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı kommunikasiya bacarıqlarına;
  - İxtisası üzrə ən azı bir xarici dildə kommunikasiya bacarıqlarına;
  - Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli biliklərə, milli dövlətimizin perspektiv inkişafını proqnozlaşdırma qabiliyyətlərinə;

- Milli dövlətimizin qarşılaşdığı təhdidləri və çağırışları müəyyən etmə bacarıqlarına;
- İş yerində informasiya texnologiyalarından istifadə etmək qabiliyyətinə;
- Komandada iş, problemin həllinə ortaq yaşamağa nail olmaq qabiliyyətinə;
- Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək qabiliyyətinə və uğur qazanmaq iradəsinə;
- Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək qabiliyyətinə;
- Peşəkar məqsədlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək bacarıqlarına;
- Peşəkar fəaliyyətini planlaşdırmaq və təşkil etmək, gələcək təhsilini və mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirilmək, vaxtı idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq qabiliyyətinə;
- Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də vətəndaş şüuru və etik yaşamağa, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
- Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənqid bacarığına.
- Ömürboyu öyrənmə prinsipinə əməl edərək, bu sahəyə aid yenilikləri və inkişafı izləmək bacarığına;
- Fövqalədə hallarda qarşıya çıxacaq problemlərin həlli məsuliyyətini öz üzərinə götürmək bacarığına;
- Sosial məsuliyyət hissi ilə yaşadıkları sosial mühit üçün layihələr hazırlamaq və fəaliyyəti təşkil etmək bacarığına.

2.2. Təhsil proqramının sonunda məzunlar aşağıdakı peşə kompetensiyalarına yiyələnmişdir:

- Dövlət təhsil standartlarının tələblərinə uyğun olaraq, təhsil alanların, o cümlədən xüsusi təhsil ehtiyacı olanların birgə və fərdi tərbiyə və tədris fəaliyyətlərini təşkil etmək bacarığına;
- Fənn üzrə təlim materiallarına dərinlən bələd olmaq, tədris etdiyi fənnin elmi əsaslarına dair mükəmməl biliyə malik olma bacarığına;
- Milli dəyərlər əsasında təhsil alanların mənəvi-əxlaqi tərbiyəsini həyata keçirmək bacarığına;
- Şagirdlərin təhsil nəticələrinin formalaşmasını izləmək və qiymətləndirmək, öyrənmə çətinliyini müəyyənləşdirmək və düzəltməki bacarığına;
- Peşə fəaliyyətlərində xüsusi təhsil ehtiyacı olan şagirdlər də daxil olmaqla təlim, inkişaf, təhsildə fərdiləşdirmə üçün zəruri olan psixoloji və pedaqoji texnologiyalardan istifadə etmək bacarığına;
- Təhsil mühitinin imkanlarından, ümumi təhsilin tədris standartından istifadə etməklə tədris etdiyi fənn vasitəsi ilə təhsilalanların fərdi inkişafına, fənn və fənlərarası nəticələrinə nail olmaq bacarığına;

- Təlim və tərbiyə işlərini həyata keçirmək, təhsilalanların, o cümlədən inklüziv təhsil alanların sosiallaşması və öz peşəkar müqəddəratını təyin etmələri üçün pedaqoji dəstək vermək bacarığına;
- Fəaliyyət sahəsinə aid olan fakt, nəzəriyyə, qayda və metodları təhlil etmək; peşəsinə və ixtisas dərəcəsinə uyğun gələn istənilən təhsil müəssisələrində işləməyi bacarmaq, müəllimlik fəaliyyətinin əsasları və peşəkarlıq səviyyəsində təhsilvermənin xüsusiyyətlərini bilir və öyrətmə məqsədləri üçün konkret nəticə çıxarmaq bacarığına;
- Sosial, idrak və peşə fəaliyyətində İKT-dən istifadə etmək bacarığına;
- Təlim və tərbiyə prosesində fənninin tədrisinin özünəməxsus xüsusiyyətlərini əks etdirən müasir təlim texnologiyalarını tətbiq etmə bacarığına;
- Qarşıya müəyyən vəzifələr qoymaq, onları həll etməkdə müvafiq metodları seçmək və tətbiq etmək bacarığına;
- Kollektivdə öz həmkarları ilə birgə işləmək, optimal qərar qəbul etmək və idarəetmə metodlarına yiyələnmək bacarığına;
- Tədris materialını, əyani vasitələri, avadanlığı seçmək və hazırlamaq, tədris materialını başa düşülən şəkildə, aydın, ifadəli, inandırıcı və ardıcıl şərh etmək, idraki maraqların və mənəvi tələbatların inkişafını stimullaşdırmaq, öyrənmə-idrak fəallığını yüksəltmək bacarığına;
- Pedaqoji innovasiyalarla işləmək keyfiyyətinə malik olmaq və dəyişən pedaqoji mühitə uyğunlaşmaq bacarığına;
- Əldə etdiyi bilik və bacarıqları praktik fəaliyyətdə səmərəli tətbiq etmək qabiliyyətinə, təhsil sahəsi ilə bağlı yeni problemləri aşkar etmək, onların müxtəlif həll yollarını təhlil etmək, təhsilalanların irəliləyişinin, nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsini, tərbiyəlilik səviyyəsini müəyyənləşdirmək və onlara emosional-iradi təsir göstərmək bacarığına;
- Şəxsiyyət-yönümlü təhsil mühiti formalaşdırmaq, şagirdlərin sosial bacarıqları, hərtərəfli şəxsi inkişafı və özünü ifadəsi üçün münbit şərait yaratmağı bacarır
- Öyrənmənin struktur və məntiqi ardıcılığını müəyyənləşdirmək bacarığına;
- Sosial, humanitar və texniki elmlərin əsas müddəalarını və metodlarını bilmək, onlardan sosial və peşəkar problemlərin həllində istifadə edib, sosial baxımdan problem və prosesləri təhlil etmək bacarığına;
- Məntiqi, düzgün, əsaslı və aydın şəkildə şifahi və yazılı nitq qura bilməyi bacarığına;
- Peşə fəaliyyətində təbiət elmlərinin əsas qanunlarından istifadə edib, konstruksiyatmə və modelləşdirmə, nəzəri və təcrübi tədqiqat metodlarını tətbiq etmə bacarığına;
- Mənəvi və hüquqi norma və vəzifələri nəzərə alaraq məqsədə çatmaqda israrlı olub, bir komandada necə işləməyi bilmək, həmkarları ilə əməkdaşlığa hazır olmaq, münaqişələri və sosial uyğunlaşmanı həll etmək bacarığına;

- Elmin və texnikanın inkişafı şəraitində toplanmış təcrübəni tənqidi şəkildə yenidən qiymətləndirmək və öz imkanlarını yaradıcılıqla təhlil etmək bacarığına;
- Materialların fiziki, mexaniki, kimyəvi və texnoloji xassələrini fərqləndirməyi, onların kəsilməsinin elmi nəzəri əsaslarını bilmək, texnoloji xəritə tərtib etmək, kəsmə rejimini hesablamaq bacarığına;
- Keçirici metallar və onların ərintilərinin tətbiq sahələrini və yüksək xüsusi müqavimətə malik materialları və onların tətbiq sahələrini müəyyən etmək bacarığına;
- Qeyri metal keçirici materialların, həmçinin kontakt materiallarının xassələrini və tətbiq sahələrini izah edə bilmək bacarığına;
- Müxtəlif proseslərin kəmiyyətə vəziyyətini cizgilərlə (xətlərlə) təsvir etmək bacarığına;
- Emal texnologiyaları haqqında biliklərə və praktik bacarıqlara yiyələnmək və tətbiq etmək bacarığına;
- Texnoloji maşın, cihaz və avadanlığı təhlil etmək və tətbiq sahələrini müəyyənləşdirmək bacarığına;
- Qrafik təsvirləri, çertjojlari çəkmək və texnoloji xəritələri tərtib etmək, verilmiş qurğunu layihələndirmək bacarığına;
- Cisimlərin müvazinət şərti və ağırlıq mərkəzinin təyin olunması üsulu, qurğu hissəsində baş verən deformasiyalar, möhkəmliyə hesablama metodları, maşın və mexanizmlərin strukturu, kinematikasını və qüvvə tətbiqinə aid biliklərə yiyələnmək bacarığına;
- Qida məhsullarının xüsusiyyətlərini araşdıraraq müxtəlif növ məmulatların hazırlanma texnologiyasını təhlil və tətbiq etmək bacarığına;
- Tikij materialların xüsusiyyətlərini öyrənmək, müxtəlif növ geyimləri konstruksiya etmək və modelləşdirmək bacarığına;
- Əmək fəaliyyətində təhlükəsiz iş şəraiti və sanitariya gigiyenik normalara əməl etmək bacarığına;
- Kənd təsərrüfatı üzrə bilik və bacarıqları əldə etmək bacarığına;
- Fiziki hadisələrin və qanunauyğunluqların mahiyyətini dərk etmək, təbiət hadisələrinə, elm, texnika və istehsalatın müxtəlif sahələrinin əsas proseslərinə bələd olmaq bacarığına;
- Funksiya anlayışını, onun xassələrini, limitini, kəsilməzliyini, törəməsini, diferensialını bilmək və konkret funksiyalara tətbiq etmək bacarığına;
- Təhsilin hüquqi-normativ bazasına dair sənədlər haqqında məlumatı olduğunu nümayiş etdirmək bacarığına;
- Texnologiya fənninin kurikulumunun məzmununu dərk etmək, alt-standartlara əsasən bilik və fəaliyyəti müəyyənləşdirmək bacarığına;

- Təlim prosesinin planlaşmasında, dərsin məqsədinin müəyyənləşməsində, tapşırıqların hazırlanmasında, qiymətləndirmədə Blumun İdrak taksonomiyasının rolunu müəyyənləşdirmək bacarığına;
- Dərsin məqsədinə uyğun öyrənmə fəaliyyətini müəyyənləşdirmək məqsədilə düzgün təlim strategiyası, metodlar, tapşırıqlar seçmək bacarığına;
- Təlim prosesində öyrənmə mühitini qurmaq, şagirdlərdə tənqidi düşünmə və problem həllətmə bacarığına;
- Məktəbdaxili qiymətləndirmənin mahiyyətini bildiyini nümayiş etdirmək, şagird fəaliyyətini qiymətləndirmək məqsədilə qiymətləndirmə vasitələrini hazırlanmasında Blumun İdrak taksonomiyasından istifadə etmək, meyarları müəyyənləşdirmək bacarığına;
- Təlimin effektiv təşkilinə xidmət edən pedaqoji və psixoloji nəzəriyyələri fəaliyyətində tətbiq etmək bacarığına;
- Pedaqoji fəaliyyətində şagirdi şəxsiyyət kimi formalaşdırmaq üçün nəzəri və praktik biliklərdən istifadə etmək və müəllim-şagird münasibətlərinin düzgün qurmaq bacarığına;
- Sınıf effektiv idarəedilməsi bacarığına.

3. Təhsil Proqramının strukturu

- 3.1. “050120 - Texnologiya müəllimliyi” ixtisası minimum 240 (4 il) AKTS kreditindən ibarətdir. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Fənlərin sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
Ümumi fənlər		30
1	<p>Azərbaycan tarixi.</p> <p><i>Bu fənn Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafını sistemli şəkildə, xronoloji ardıcılıqla öyrənir. Müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolunu təhlil və tədqiq edilir. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və rolu sistemli təhlil edilir.</i></p>	5
2	<p>Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya.</p> <p><i>Bu fənn cərcivəsində tələbələrə Azərbaycan dilində təqdimat etmək, nəqlik, akademik və işgüzar yazı bacarıqlarının aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i></p>	4

3	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya. <i>Bu fənn çərçivəsində tələbələrə ixtisası üzrə xarici dillərdən birində təqdimat etmək, natiqlik, akademik və işgüzar yazı, şifahi və yazılı bacarıqların aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i>	15
4	Seçmə fənlər (<i>Seçmə fənlər ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. İxtisasın spesifikasiyasından asılı olaraq seçmə fənlərə əlavələr edilə bilər</i>)	
4.1	Fəlsəfə	3
	Sosiologiya	
	Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və hüququn əsasları	
	Məntiq	
	Etika və estetika	
4.2	İnformasiyanın idarə edilməsi	3
	Politologiya	
	Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	
İxtisas fənləri		120
5.	Pedaqogika. <i>Bu fənnin tədrisində pedaqogikanın nəzəri əsasları, təlim- tərbiyə nəzəriyyələri, təlimin qanunauyğunluqları, prinsipləri, metodları, vasitələri, təşkili formaları, müasir təlim texnologiyaları, məktəbin idarə olunması və ona rəhbərliyin forma və metodları öyrənilir</i>	10
6.	Psixologiya. <i>Bu fənnin tədrisində psixologiyanın predmeti, metodları, şagirdlərin yaş və psixoloji xüsusiyyətləri, onları öyrənmək üçün psixoloji metodlar tərtib etmək, onları diaqnostik ölçüdə tədqiq etmək öyrənilir.</i>	7
7.	Təhsildə İKT. <i>Texnologiyanın tədrisində təlimin keyfiyyətinin artırılması məqsədilə tətbiq olunan interaktiv metodlarından istifadə zamanı İKT və digər vasitələr əhəmiyyətli rol oynayır. İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tədris prosesinə tətbiqi müxtəlif dərəcə formalarının həyata keçirilməsinə və onların istifadə olunması üçün pedaqoji şərtlərin formalaşdırılmasına imkan vermişdir. Təlimdə texniki vasitələr və İKT-dən istifadə tələbələrin tədris olunan mövzunun ətrafı mənimsəməsi ,lazımi bacarıq və vərdislərə yiyələnməsinə stimül verməklə yanaşı müəllimin sərf etdiyi əməyi də qismən yüngülləşdirən yüksək tədris</i>	5

	<i>situasiyası yaratmağa qadir olan müasir vasitələrdir. Bu vasitələrdən istifadə tələbələrdə informasiya bazasının çoxalmasına və mövzunu asanlıqla dərk etmələrinə şərait yaradır.</i>	
8.	<p>Multikulturalizmə giriş.</p> <p><i>Bu fənn multikulturalizm haqqında ümumi anlayışları, onun inkişaf mərhələlərini, bu sahədə əsas nəzəriyyələrin xüsusiyyətlərini, cəmiyyətdə mövcud olan etnik, irqi, dini və mədəni müxtəlifliklərin qorunması istiqamətində dövlətin apardığı siyasəti öyrənir. Azərbaycan Respublikasının multikulturalizm siyasətinin, sosial-mədəni proseslərin mahiyyətini. Onun xüsusiyyətlərini və bu siyasətin ölkədə uğurla həyata keçirilməsinin səbəblərini təhlil və tədqiq edir.</i></p>	3
9.	<p>Ali riyaziyyat.</p> <p><i>Bu fənnin başlıca məqsədi orta məktəbdə ilkin təsəvvürlər yaradılan fizika və mexanikaya aid anlayışları elmi cəhətdən əsaslandırmaqdan ibarətdir. Bu fənn tələbələr müstəvi üzərində analitik həndəsə, cəbrin bəzi anlayışları, birdəyişənli funksiyanın diferensial və integral hesabı, çoxdəyişənli funksiyalar, çoxdəyişənli funksiyanın diferensial hesabı, diferensial tənliklər və sıralar nəzəriyyəsi haqda müfəssəl məlumatlar əldə edəcəkdir.</i></p>	5
10.	<p>Ümumi fizika.</p> <p><i>Bu fənn materiyanın müxtəlif formalarını, onun xassələrini və qarşılıqlı çevrilməsini, proseslərin baş vermə istiqamətini, elektrik və maqnit hadisələrinin qarşılıqlı əlaqələrini, işığın dalğa və korpuskul təbiətini, fiziki xassələrin formalaşmasında kimyəvi rabitənin rolunu, maddənin atom molekul quruluşunu öyrədir. Təbiətdə baş verən bütün hadisələrin, cansız və canlı materiyanın qarşılıqlı əlaqələrinin öyrənilməsində, elmi- texniki tərəqqinin inkişafında aparıcı rol oynayan fizika fənninin tədrisi tələbələrə digər fundamental elmlərinin mənimsənilməsinə, təbiət hadisələrinə, elm, texnika və istehsalatın müxtəlif sahələrinin əsas proseslərinə yaxından bələd olmaq imkanı verir.</i></p>	9
11.	<p>Tətbiqi mexanika.</p> <p><i>Bu fənn ümumi texniki biliklərin kompleksini təşkil edir. Mühəndislik qabiliyyətini və vərdişlərini aşılayaraq maddi nöqtənin hərəkəti və müvazinəti şərtlərini; konstruksiya elementlərinin möhkəmlik, sərtlik və dayanıqlığa hesablama metodlarını; mexanizmlərin strukturu, kinematikasını və sintezi məsələlərinin nəzəri əsaslarını öyrənir.</i></p>	5

12.	<p>Konstruksiya materialları texnologiyası.</p> <p><i>Konstruksiya materialları texnologiyasının əsasları kursunun öyrənilməsi texniki fənləri dərinlən mənimsəməyə köməklik göstərir. İstənilən ixtisaslı mütəxəssis müxtəlif konstruksiyaları hazırlamaq üçün tələb olunan materialı düzgün seçməyi, lazım gəldikdə ənənəvi materialları daha uzunömürlü müasir materiallarla əvəz etməyi bacarmalı, tətbiq edilən metal və ərintilərin xassələrinə termiki və digər emal növlərinin təsirini və yüksək möhkəmlikli poladların metallik konstruksiyalarda tətbiqinin məqsədəuyğunluğunu və effektivini bilməlidir.</i></p>	5
13.	<p>Materialların kəsilməsi, dəzgah və alətlər.</p> <p><i>Materialların kəsilməsi dəzgah və alətlər fənni, kəsmə ilə emalın növləri, kəsmə prosesinin fiziki mahiyyəti, texnoloji proseslər, əlverişli kəsmə rejiminin, dəzgah, alət və avadanlıqların seçilməsi, texnoloji xəritələrin tərtibi, laborator praktik işlərin yerinə yetirilməsi və s. məsələləri əhatə edir. Fənnin, kəsmə ilə emal prosesində, nəzəri biliklərin və praktik bacarıqların formalaşdırılmasında, texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsində böyük əhəmiyyəti vardır.</i></p>	5
14.	<p>Elektron texnologiyalarından istifadənin əsasları.</p> <p><i>Bu fənn ölkənin xalq təsərrüfatının baza sahələrində (energetika, radiorabitə) kompleks avtomatlaşdırma, elektron hesablama texnikası şagirdlərlə əmək tərbiyyəsi peşə təlimi və peşə oriyentasiyası üzrə işləməyə hazırlamaqdır. Sivilizasiyanın inkişafında materiallar mühüm rol oynamışlar və oynamaqda davam edirlər.</i></p>	5
15.	<p>Maşınşünaslığın əsasları (maşın hissələri).</p> <p><i>Bu fənn tələbələrdə müxtəlif ötürmələr, onların iş prinsipləri, müasir təhsilin tələbələrinə uyğun, maşın hissələrinə aid model və nəzəriyyələrin tətbiqi haqqında təsəvvür yaratmaqdır.</i></p>	5
16.	<p>Texnologiyanın tədrisi metodikası.</p> <p><i>Bu fənn təlim prosesinin səmərəliliyini təmin etməklə milli və ümumtəhsil dəyərlərə yiyələnən, yaradıcı və tənqidi düşünməyi bacaran, texnika və texnologiya sahəsində mükəmməl bilik və bacarıqlara malik, işgüzar, ixtisasını dərinlən bilən, müəllimlik adını müqəddəs tutan, sənətinə ürəkdən bağlı və s. kimi keyfiyyətləri özündə cəmləşdirən texnologiya müəllimi hazırlamaqdır. Bu işin sistemlə tədrisi Texnologiya tədrisi metodikası fənninin vasitəsilə həyata keçirilir.</i></p>	5

12.	<p>Texnologiya fənninin kurikulum hazırlığı.</p> <p><i>Bu fənnin tədrisi ilə tələbələrdə müqayisə və çeşidləmə, ilkin emal, özünəxidmət və birgəfəaliyyət vərdişləri, sadə layihələndirmə, tərtibat, modelləşdirmə, dizayn, canlı təbiətə xidmət bacarıqları, ölçü, mütənasiblik, simmetriya və digər həndəsi anlayışlar formalaşdırılır, sadə konstruksiyalar və yaradıcı işlərin yerinə yetirilməsi üzrə qabiliyyətlərin aşılması təmin olunur. Bu kurikulum tədris materiallarının səmərəli planlaşdırılmasına, müasir təlim üsullarının müəyyənəşdirilməsinə, hazırkı şəraitdə bu fənn üzrə müəllim, şagird fəaliyyətlərinin inkişafını izləməyə və onu obyektiv qiymətləndirməyə lazımi imkanlar yaradır.</i></p>	5
13.	<p>Ümumi kimya.</p> <p><i>Bu fənin tədrisində kimyanın əsas anlayış, qanun və nəzəriyyələri, qeyri-üzvü birləşmələrin mühüm sinifləri, atomun quruluşu haqqında müasir nəzəriyyələr, dövrü qanunun fiziki mənası, kimyəvi rəbitənin müasir nəzəriyyələr əsasında izahı, kimyəvi reaksiyaların energetikası, kinetikası və onların mexanizmləri, həllolma, elektrolit qeyri-elektrolit məhlullara aid fiziki-kimyəvi nəzəriyyələr, qanunlar, oksidləşmə-reduksiya reaksiyaları, elektrokimyəvi proseslər və elektroliz öyrənilir. Həmçinin kimyəvi elementlərin ümumi xarakteristikası, bəsit maddələrinin və birləşmələrinin alınması və xassələrinə aid mühüm məsələlərə də diqqət yetirilir.</i></p>	5
14.	<p>Elektrotexnika.</p> <p><i>Elektrotexnika xalq təsərrüfatının inkişafı, əmək məhsuldarlığının artırılması və istehsalat mədəniyyətinin yüksəldilməsi üçün elektrik yüklərinin yaratdığı fiziki elektrik və maqnit sahələrinin praktiki tətbiqindən bəhs edən texniki elmdir.</i></p>	5
15.	<p>Məişət mədəniyyəti və məişət xidməti.</p> <p><i>Bu fənnin tədrisində müasir təhsilin prinsiplərinə uyğun olaraq fənnə yanaşma öyrənilir. "Məişət mədəniyyəti və məişət xidməti" tələbələri həyatda insana lazım olan davranış qaydalarına riayət etmək, ailənin və onun büdcəsinin idarə olunmasında iştirak etmək, təhlükəsizlik və sanitariya-gigiyena qaydalarına riayət etmək, sadə təmir-tikinti işlərini yerinə yetirmək və bitkilərə qulluq etmək vərdişlərini qazandırmaq kimi nəzəri biliyə və təcrübi bacarığa yiyələndirir. Fənnin tədrisi elm və texnikanın sürətli inkişafı şəraitində texnologiyaların müasir dövrə uyğun yeni metodların tətbiqi ilə həyata keçirilməsi əks olunur.</i></p>	5

16.	<p>İstehsalatın əsasları.</p> <p><i>Bu fənn müasir dövrdə istehsalatın əsasları, mahiyyəti, məzmunu, istehsal prosesinin strukturu, texnoloji proses, müəssisələrdə əməyin təşkili, istehsal proseslərinin avtomatlaşdırılması, istehsalatın iqtisadiyyatı, müasir iqtisadiyyatın texnoloji mədəniyyəti, çevik istehsal sistemləri və bu sahədə kadr hazırlığı məsələlərini əhatə edir. İstehsalın əsaslı inkişafı üçün makro-iqtisadi stabilləşmənin davam etdirilməsi, struktur dəyişikliklərinin sürətləndirilməsi, xarici invertorların cəlb edilməsi ilə potensialın əsaslı modelləşdirilməsi və.s. kimi məsələlər fənnin məzmununu təşkil edir.</i></p>	5
17.	<p>Qrafika.</p> <p><i>Bu fənni mütəxəssisin mühəndis-konstruktor, ixtiraçı fəaliyyətini təkmilləşdirir və inkişaf etdirərək, məmulatın çertyojunu çəkmək və oxumaq, eskizini vermək, texniki sənədini tərtib etmək, texnolojiya müəlliminin texniki savad və mədəniyyətinin komponentlərinin çevrilməsində mühüm rol oynayır.</i></p>	5
18.	<p>Avtomatikanın əsasları.</p> <p><i>Avtomatlaşdırma texnikası, istehsal proseslərinin avtomatlaşdırılması müasir dövrdə texniki tərəqqinin əsas istiqamətlərindən biridir. İstehsalatda texnoloji proseslərin avtomatlaşdırılması təkcə iqtisadi cəhətdən deyil, eləcə də texniki və ictimai baxımdan böyük əhəmiyyətə malikdir. Bütün bunlar əməyin xarakterinin kökündən dəyişməsinə imkan verir. Xalq təsərrüfatının müxtəlif sahələrində avtomatikanın geniş tətbiq edilməsi zehni əməklə fiziki əmək arasındakı fərqin aradan qaldırılmasına xidmət göstərir.</i></p>	5
19.	<p>Tikiş texnologiyası.</p> <p><i>Bu fənninin öyrənilməsində müvafiq tədris metodik və əyani vasitələrdən, çertyoj və maketlərdən, didaktik materiallardan, müvafiq təlim-texniki vasitələrdən, tikiş maşınlarından və kompyuterlərdən kompleks şəkildə istifadə edilməsi nəzərdə tutulur. Tikiş texnologiyası "fənni gələcək müəllimlərə iş yerinin təşkili, əl və maşın ilə tikişləri, toxuma texnologiyasını, naxış vurmanı, tikiş maşınlarından, nəm- isti emaldan istifadə etməyi öyrətməklə gələcək əmək fəaliyyətinin formalaşmasında onlara istiqamət verməyi nəzərdə tutur.</i></p>	5
20.	<p>Kulinariya.</p> <p><i>Kulinariya fənni qida texnologiyasının elmi əsaslarının öyrənilməsi, ərzaq məhsulları, qida məmulatlarının hazırlanma texnologiyaları üzrə bilik, bacarıq və vərdişlərin formalaşdırılması, gənclərin bu sahədə maraq və meyllərini</i></p>	5

	<i>inkişaf etdirməklə onlara mənəvi dəyərlərin aşılmasını nəzərdə tutur.</i>	
21.	Mülkü müdafiə və ilkin tibbi yardım. <i>Bu fənn fəvqəladə hadisələrin qarşısının alınması, onların nəticələrinin aradan qaldırılması, kütləvi qırğın silahları, nüvə silahı, nüvə silahının tətbiqi və nəticələri, nüvə silahının zədələyici amilləri, radioaktiv çirklənmə, bioloji silahlardan qorunma üsulları, karantin tədbirləri, dinc və müharibə dövründə əhalinin mühafizəsinin xüsusiyyətləri, fərdi mühafizə vasitələri, qəza və təbii fəlakətlər zamanı xilasetmə işlərinin təşkili və yerinə yetirilməsi qaydaları, kimyəvi silahlar tətbiq edilərkən davranış və fəaliyyət qaydaları, müxtəlif zədələnmə ocaqlarında və təbii fəlakət rayonlarında ilk tibbi yardım göstərilməsində sanitar drujinalarının təşkil olunması haqqında məlumatlar öyrədir.</i>	6
	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər¹ <i>Burada olan fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada müəyyən edilir və həmin ixtisasın tədris planında əksini tapır.</i>	60
	Pedaqoji internatura	30
	CƏMİ	240

4. Tədris və öyrənmə

- 4.1. Tədris və öyrənmə mühiti elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil proqramında nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.
- 4.2. Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və ictimaiyyətə (məsələn, universitetin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.) açıq olmalıdır.
- 4.3. Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi universitetin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

¹Bu fənlər professor-müəllim heyətinin təcrübəsi, tədqiqat infrastrukturu, yerli və beynəlxalq iş imkanları nəzərə alınaraq ali təhsil müəssisəsi tərəfindən təklif edilir. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər tələbələr üçün seçmə xarakteri daşmalı, eləcə də tələbələrin xarici mübadilə proqramlarında iştirakına şərait yaratmalıdır.

- 4.4. Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodlarına aşağıdakıları nümunə olaraq göstərmək olar:
- müəhazirə, seminarlar və praktiki tapşırıqlar;
  - təqdimatlar, müzakirələr və debatlar;
  - müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş);
  - layihələr;
  - problemlərə əsaslanan tədris;
  - sahə işləri;
  - rol oyunları;
  - hesabatlar;
  - qrup qiymətləndirməsi;
  - ekspert metodu;
  - video və audio konfrans texnologiyaları;
  - video və audio müəhazirələr;
  - distant təhsil;
  - stimulyasiyalar; və s.
- 4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.
- 4.6. Təhsil proqramı tələbələrin müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə

- 5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrin gözlənilən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçülə bilinsin. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitorinq etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olunduğunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrlə fikir mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalaşdırılmasına yardım etməlidir.
- 5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, sillabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün açıq (məsələn, universitetin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.) olmalıdır.

- 5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi ali təhsil müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- 5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək qiymətləndirmə üsullarına nümunələr:
- yazılı tapşırıqlar;
  - bilik və bacarıqlara dair testlər, kompüter əsaslı testlər;
  - şifahi təqdimatlar;
  - sorğular;
  - açıq müzakirələr;
  - praktika hesabatları, sahə işləri hesabatları;
  - praktikada, laboratoriyada müşahidələrə əsasən bacarıqların qiymətləndirilməsi;
  - layihə işlərinə dair hesabatlar;
  - portfolionun qiymətləndirilməsi;
  - frontal sorğu;
  - qrup şəklində və özünüqiymətləndirmə; və s.
- 5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffaflıq, qərəzsizlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdırlar.
- 5.6. Tələbələrə müəllimlərlə/qiymətləndiricilərlə təhsillərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Ali təhsil müəssisəsi qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.
- 5.7. Akademik etika təhsil prosesində önəmli yer tutur. Tələbələrə akademik dürüstlüyə riayət etmək, plagiat problemini anlamaq öyrədilir. Onlar intellektual əməyin əqli mülkiyyət hüquqları barəsində məlumatlandırılmalıdırlar.

6. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 6.1. Təhsil proqramının təlim nəticələri, eləcə də hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.

- 6.2. Təlim nəticələri hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1-dəki formaya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 6.3. Təhsil Proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

7. İnfrastruktur və kadr potensialı

- 7.1. Təhsil Proqramının tədris, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi ali təhsil müəssisəsinin aşağıdakı infrastruktura malik olmasını zəruri edir:
  - təhlükəsiz təhsil şəraitinə, təhsil fəaliyyəti üçün zəruri imkanlara malik binalara, maddi-texniki və tədris bazasına, təchiz olunmuş tədris kabinetlərinə və laboratoriyalara, auditoriyalara, texniki tədris vasitələrinə, kabinetlərə, yataqxanaya, su, istilik, elektrik sistemlərinə, internet xidmətlərinə, virtual muzeylərə, elektron kitabxanaya, zəngiz məlumat bazasına, məlumat axtarış sistemlərinə çıxışa malik olmalıdır.
- 7.2. Ali təhsil müəssisələrinin professor-müəllim heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Digər dövlət, yaxud özəl müəssisələrdən və ya digər müvafiq təşkilatlardan gələn şəxslər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.

8. Pedaqoji internatura

- 8.1. Pedaqoji internatura tələbənin nəzəri biliklərinin praktikada tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından önəmlidir.
- 8.2. Pedaqoji internatura ümumi təhsil müəssisələrində (ibtidai, ümumi orta və tam orta ümumtəhsil məktəbləri, ümumtəhsil internat məktəbləri, inteqrasiya təlimli internat tipli təhsil müəssisələri, xüsusi məktəblər və xüsusi internat məktəbləri, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar üçün xüsusi məktəblər və internat məktəbləri, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar üçün müəssisələr, istedadlı şagirdlər üçün məktəblər, gimnaziyalar, liseylər və digər müəssisələr) təşkil oluna bilər.
- 8.3. Pedaqoji internaturadan əvvəl ali təhsil müəssisəsi və pedaqoji internatura təşkil olunacaq ümumi təhsil müəssisəsi ilə müqavilə imzalanmalıdır. Eyni zamanda, tələbənin fərdi müraciəti əsasında onun ixtisasına uyğun digər ümumi təhsil müəssisəsində, o cümlədən xaricdə təcrübə keçməsinə icazə verilir. Müqavilədə şərtlər, tələbələrin hüquq və öhdəlikləri, digər zəruri təfərrüatlar əks olunur.
- 8.4. Pedaqoji internaturanın qiymətləndirilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qaydalara əsasən həyata keçirilir.

9. Məşğulluq və ömürboyu təhsil

- 9.1. “050120 - Texnologiya müəllimliyi” ixtisası üzrə Təhsil Proqramının məzunları mülkiyyət formasından və tabeliyindən asılı olmayaraq peşəsinə və ixtisas dərəcəsinə uyğun gələn ümumi təhsil müəssisələrində, məktəbdənkənar təhsil müəssisələrində, peşə təhsili müəssisələrində, orta ixtisas təhsil müəssisələrində, təşkilatlarda, idarələrdə, birliklərdə və s. sferalarda, həmçinin mövcud qaydalara riayət olunmaqla müxtəlif təhsil müəssisələrində (ali məktəbdə elmi, elmi-pedaqoji fəaliyyət sahələri istisna olmaqla) işləyə bilər.
- 9.2. Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb sahifəsində yerləşdirməlidir.
- 9.3. “050120 - Texnologiya müəllimliyi” ixtisası üzrə bakalavr proqramının məzunlarının təhsillərini magistratura səviyyəsi üzrə müvafiq ixtisaslaşma seçim cədvəlinə əsasən magistr proqramlarında davam etdirə bilərlər.
- 9.4. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömürboyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikasının Təhsil
Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini,
Elm, ali və orta ixtisas təhsili şöbəsinin müdiri

Yaqub Piriye

“20” 2020-ci il.

Təhsil ixtisasları qrupu üzrə
Dövlət Təhsil Proqramlarını hazırlayan
işçi qrupun sədri

Cəfər Cəfərov

“19” 2020-ci il.

